

Ngày Sở hữu trí tuệ thế giới: Đổi mới sáng tạo vì một tương lai xanh

Thông điệp “Đổi mới sáng tạo vì một tương lai xanh” của Ngày Sở hữu trí tuệ thế giới “IP Day” 2020 sẽ lan tỏa khắp cả nước để cùng phát huy trí tuệ, chung sức vượt qua khó khăn thử thách hướng tới một xã hội phát triển bền vững.

Ngày Sở hữu trí tuệ thế giới 26/4 là dịp để tri ân, tôn vinh các nhà sáng tạo, đồng thời giúp nâng cao nhận thức về vai trò của sở hữu trí tuệ trong công chúng.

Với chủ đề “Đổi mới sáng tạo vì một tương lai xanh”, Ngày Sở hữu trí tuệ thế giới năm nay mang thông điệp: Những lựa chọn chúng ta đưa ra hôm nay sẽ định hình tương lai của chúng ta mai sau - Trái đất là nhà của chúng ta - Chúng ta cần quan tâm đến trái đất nhiều hơn nữa.

Việt Nam là một trong những nước đang rất chú trọng đến việc phát triển sở hữu trí tuệ. Đây được xem là một trong những mục tiêu hàng đầu để phát triển khoa học và công nghệ trong thời đại mới.

Đòn bẩy phát triển

Theo ông Đinh Hữu Phú, Cục trưởng Cục Sở hữu trí tuệ, trong thời đại khoa học và công nghệ phát triển như vũ bão hiện nay, các quốc gia đều thừa nhận sở hữu trí tuệ là sản phẩm là một trong các công cụ đắc lực, thúc đẩy sự phát triển của các nền khoa học công nghệ và kinh tế thị trường.

Bảo hộ quyền sở hữu trí tuệ của các tổ chức, cá nhân nhằm mục đích khuyến khích hoạt động đổi mới sáng tạo, bảo đảm việc phổ biến tiến bộ khoa học công nghệ, văn hóa nghệ thuật vào mục đích phát triển xã hội.

Ông Phú khẳng định vai trò quan trọng của hệ thống bảo hộ sở hữu trí tuệ chính là thiết lập một cơ chế cân bằng lợi ích giữa người nắm giữ quyền sở hữu trí tuệ và xã hội, trong đó bất kỳ một hành vi nào xâm phạm đến quyền sở hữu trí tuệ của chủ thể cũng bị ngăn chặn và xử lý.

"Bất kỳ một nền kinh tế thị trường nào mà không có hệ thống sở hữu trí tuệ thì hầu như đều bị rơi vào tình trạng cạnh tranh hỗn loạn, thiếu lành mạnh và không có năng lực công nghệ nội sinh," ông Phú cho biết.

Cục trưởng Cục Sở hữu trí tuệ: Vai trò quan trọng của hệ thống bảo hộ sở hữu trí tuệ chính là thiết lập một cơ chế cân bằng lợi ích giữa người nắm giữ quyền sở hữu trí tuệ và xã hội

Những năm qua, Cục Sở hữu trí tuệ và các cơ quan chức năng đã và đang tập trung hoàn thiện hệ thống các quy định về sở hữu trí tuệ, góp phần thúc đẩy gia tăng số lượng, chất lượng các doanh nghiệp khởi nghiệp đổi mới sáng tạo.

Đây cũng chính là kỳ vọng được Chính phủ, Bộ Khoa học và Công nghệ gửi gắm trong Quyết định phê duyệt Chiến lược sở hữu trí tuệ quốc gia đến năm 2030 với mục tiêu quan trọng là đưa Việt Nam thuộc nhóm các nước dẫn đầu ASEAN về trình độ sáng tạo, bảo hộ và khai thác quyền sở hữu trí tuệ.

Một trong những điểm trọng yếu của Chiến lược là hình thành mạnh mẽ tài sản trí tuệ mới của cá nhân, tổ chức Việt Nam gia tăng cả về số lượng và chất lượng, cải thiện vượt bậc các chỉ số về sở hữu trí tuệ của Việt Nam trong chỉ số đổi mới sáng tạo toàn cầu (GII): Số lượng đơn đăng ký sáng chế và văn bằng bảo hộ sáng chế tăng trung bình 16-18%/năm; số lượng đơn đăng ký kiểu dáng công nghiệp tăng trung bình 6-8%/năm; số lượng đơn đăng ký nhãn hiệu tăng trung bình 8-10%/năm; số lượng đơn đăng ký bảo hộ giống cây trồng tăng trung bình 12-14%/năm; đưa Việt Nam trở thành trung tâm bảo hộ giống cây trồng với việc hình thành cơ quan bảo hộ giống cây trồng khu vực ASEAN+.

Mới đây Thủ tướng Chính phủ đã ban hành Chiến lược Sở hữu trí tuệ đến năm 2030 với kỳ vọng Việt Nam sẽ có những bước tiến vượt bậc, tạo động lực thúc đẩy hoạt động đổi mới sáng tạo, phổ biến và hơn thế nữa có thể thương mại hóa sản phẩm sáng tạo, qua đó làm giàu tài sản trí tuệ - một nguồn tài nguyên tạo nên nội lực quốc gia phục vụ trực tiếp cho sự phát triển bền vững, tạo dựng một “tương lai xanh” cho các thế hệ sau.

Ông Phí cũng cho rằng, để Việt Nam có nhiều sáng chế, giải pháp hữu ích hơn cũng như tăng cường bảo hộ quyền sở hữu trí tuệ, phục vụ cho phát triển bền vững, cần có sự chung tay chung sức của tất cả các chủ thể, nâng cao nhận thức về vai trò của sở hữu trí tuệ trong đổi mới sáng tạo, hình thành văn hóa sở hữu trí tuệ trong toàn xã hội.

Như vậy, các chủ thể sáng tạo cần nâng cao hơn nữa năng lực sử dụng công cụ sở hữu trí tuệ vào hoạt động nghiên cứu triển khai cũng như kịp thời đăng ký xác lập quyền sở hữu trí tuệ đối với các thành quả nghiên cứu của mình.

Doanh nghiệp cần phát huy vai trò chủ đạo trong việc tạo ra và khai thác tài sản trí tuệ. Để thu hẹp khoảng cách từ nghiên cứu đến ứng dụng thực tiễn, doanh nghiệp cần chủ động và tích cực đồng hành với các trường đại học, viện nghiên cứu để tạo ra những sản phẩm, công nghệ giải quyết các vấn đề thiết thực của Việt Nam, đặc biệt là vấn đề môi trường đảm bảo phát triển bền vững...

Thúc đẩy hoạt động đổi mới sáng tạo

Thời gian qua, Cục Sở hữu trí tuệ cũng đã triển khai nhiều hoạt động nhằm góp phần khuyến khích, hỗ trợ, thúc đẩy các hoạt động nghiên cứu, sáng tạo và ứng dụng các thành quả sáng tạo trong khoa học công nghệ vào mọi mặt của đời sống và sản xuất như: Thực hiện thủ tục đăng ký xác lập quyền sở hữu công nghiệp; xây dựng, quản lý và tổ chức khai thác cơ sở dữ liệu thông tin về sở hữu công nghiệp nhằm phục vụ cho các hoạt động nghiên cứu và ứng dụng; tuyên truyền, phổ biến các kiến thức, pháp luật về sở hữu trí tuệ; tư vấn, hỗ trợ cho các tổ chức, cá nhân trong hoạt động tạo lập, đăng ký xác lập quyền, khai thác và bảo vệ tài sản trí tuệ...

Hiện, một số chương trình, dự án hỗ trợ được triển khai hiệu quả. Trong đó, Chương trình Phát triển tài sản trí tuệ đã bảo hộ cho 118 sản phẩm nông nghiệp chủ lực, đặc thù của địa phương, 600 lượt doanh nghiệp được hỗ trợ về sở hữu trí tuệ, trong đó có nhiều đơn vị, doanh nghiệp lớn điển hình như Tập đoàn Dệt may Việt Nam, Hiệp hội Da giày túi xách Việt Nam, Tập đoàn DABACO...; Chương trình cũng đã hỗ trợ bảo hộ, áp dụng thực tiễn sáng chế cho 51 giải pháp kỹ thuật.

Bên cạnh đó, Dự án mạng lưới các Trung tâm hỗ trợ công nghệ và đổi mới sáng tạo (TISC và IP-HUB) kết nối và thúc đẩy hoạt động sở hữu trí tuệ và chuyển giao công nghệ trong các trường đại học, viện nghiên cứu.

Đã có gần 60 viện nghiên cứu, trường đại học trong cả nước đăng ký tham gia mạng lưới để được hỗ trợ quá trình đăng ký sáng chế thông qua các hoạt động như: Hỗ trợ tiếp cận thông tin sáng chế chất lượng cao; trợ giúp tra cứu thông tin sáng chế; đào tạo tra cứu thông tin sở hữu công nghiệp...

Tổng Giám đốc Tổ chức Sở hữu trí tuệ thế giới (WIPO) thăm phòng tiếp nhận hồ sơ tại Cục Sở hữu trí tuệ tháng 3/2017

Thách thức bảo hộ sở hữu trí tuệ trong cách CMCN 4.0

Năm 2016 có hơn 5.000 đơn sáng chế liên quan đến internet kết nối vạn vật (IoT) đã được nộp tại Cơ quan Sáng chế châu Âu, với mức tăng trưởng 54% chỉ trong 3 năm (2014-2016). Điều này khẳng định, các đơn sáng chế thuộc các lĩnh vực công nghệ thông minh sẽ gia tăng nhanh chóng cùng với sự ra đời của các vật liệu mới và các sáng chế được tạo ra bằng trí tuệ nhân tạo (AI).

Do vậy, một trong những nhiệm vụ quan trọng đặt ra cho hệ thống sở hữu trí tuệ là phải được vận hành thật sự hiệu quả, kiến tạo cho đổi mới sáng tạo, thúc đẩy thương mại hóa tài sản trí tuệ, góp phần quan trọng vào phát triển kinh tế - xã hội của đất nước.

Cùng với đó, một thách thức đặt ra là hoàn thiện và đổi mới cơ chế bảo hộ sở hữu trí tuệ cho các đối tượng sở hữu trí tuệ mới được tạo ra từ cách mạng công nghiệp lần thứ 4 (bảo hộ sáng chế trong lĩnh vực AI, internet vạn vật, in 3D, công nghệ nano, công nghệ sinh học...).

Ông Phí cho rằng, Việt Nam cần hoàn thiện cơ chế và nâng cao năng lực thực thi quyền sở hữu trí tuệ, đặc biệt trên môi trường internet. Ngoài ra, cần quan tâm đến vấn đề nâng cao năng lực của cơ quan sở hữu trí tuệ trong việc xử lý đơn đăng ký các đối tượng mới; thúc đẩy hợp tác về bảo hộ và thực thi quyền sở hữu trí tuệ ở quy mô khu vực và toàn cầu, bởi nhiều vấn đề đã vượt ra khỏi biên giới một quốc gia và bản thân mỗi quốc gia riêng rẽ không thể xử lý được.

Bên cạnh đó, việc thực thi quyền sở hữu trí tuệ trong môi trường số sẽ trở nên khó khăn hơn, vì vậy các chính sách cần phải được nghiên cứu kỹ lưỡng để vừa không ngăn cản sự phát triển của khoa học và công nghệ, vừa đảm bảo được an ninh, bảo mật và đảm bảo quyền sở hữu trí tuệ được bảo hộ thỏa đáng.

Đặc biệt, cần có sự kết nối giữa sở hữu trí tuệ và các ngành công nghiệp, bởi hệ thống sở hữu trí tuệ đã và đang hỗ trợ cho sự tăng trưởng của các ngành công nghiệp. Để bắt kịp với xu thế cách mạng công nghiệp lần thứ 4, các cơ quan sở hữu trí tuệ cần có kế hoạch hành động sử dụng AI cho từng đối tượng từ sáng chế, kiểu dáng, nhãn hiệu...

“Đi bộ vì âm nhạc và sở hữu trí tuệ” là chủ đề Ngày Sở hữu trí tuệ Thế giới 26/04/2015

“Ai cũng có thể trở thành IP Man” là chủ đề Ngày Sở hữu trí tuệ Thế giới 26/04/2016

Ngày Sở hữu trí tuệ Thế giới 26/4 (IP Day 2017) tôn vinh “Đổi mới sáng tạo – cải thiện cuộc sống.”

Ngày Sở hữu trí tuệ Thế giới 26/4 (IP Day 2018) với chủ đề “Tiếp sức cho những thay đổi: Phụ nữ với hoạt động đổi mới và sáng tạo”.

Ngày Sở hữu trí tuệ Thế giới 26/4 (IP Day 2019) với chủ đề “Vươn tới Giải Vàng: Sở hữu trí tuệ và thể thao”.

Ngày Sở hữu trí tuệ thế giới" (World Intellectual Property Day – viết tắt là IP Day) ra đời vào năm 2000 khi các quốc gia thành viên của Tổ chức Sở hữu trí tuệ thế giới (WIPO) quyết định ngày 26 tháng 4 hàng năm - ngày mà Công ước WIPO chính thức có hiệu lực vào năm 1970 - là ngày để các quốc gia cùng nhau gia tăng sự hiểu biết chung về sở hữu trí tuệ trên toàn thế giới. Kể từ đó, IP Day đã trở thành ngày mà mọi người trên thế giới cùng nhau tìm hiểu và cổ vũ cho những đóng góp của sở hữu trí tuệ đối với sự phát triển của văn hóa nghệ thuật, công nghệ và những đổi mới sáng tạo vì cuộc sống con người.

Trong 5 năm qua (2015 - 2019), sự kiện "IP Day" tại Việt Nam đã được tổ chức một cách sáng tạo, thu hút sự quan tâm, tham gia của nhiều thành phần xã hội cũng như tạo được những tác động truyền thông đáng kể về lĩnh vực sở hữu trí tuệ.

Năm 2020, với tinh thần cần giữ an toàn cho tất cả mọi người, theo khuyến nghị của WIPO, Việt Nam đã và đang triển khai các hoạt động tuyên truyền, chào mừng sự kiện này trên các kênh truyền thông với phạm vi rộng khắp. Các địa phương, các trường đại học, viện nghiên cứu đã sớm nhận được thông điệp Ngày Sở hữu trí tuệ năm nay và triển khai hoạt động chào mừng tùy theo thực tế của từng địa phương và tổ chức.

Nguồn: Cục Sở hữu trí tuệ